

**ಭಾರತದ ‘ಪಾದ’ ತೋರಬಹುದಾದ ‘ದೀಪ’:
ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್**
ಕೋಟಿಗಾನಹಲ್ಲಿ ರಾಮಯ್ಯ

(ಕೃತಿ: ವಾತಾ ಭಾರತಿ)

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/12/kotiganahalli-ramaiah/>

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಅವವಾನಿತ ಜಾತಿಗಳ ವಿಮೋಚಕ. ಕುಲಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕುಲಪರುಷ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಶಾಮಹ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ತರನನಕಾರ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹೋದರತೆಗಳ ಮಾನವ ಫನತೆ ತೋರಿದ ಮಹಾನ್ ಮಾನವಶಾಖಾದಿ. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟಗಳ ನೇತಾರ. ಧರ್ಮ, ಸಂವಿಧಾನಗಳ ಮರು ಸಂಸ್ಥಾಪಕ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಈ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗಬಲ್ಲದು. ಬಹುಶಃ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಈ ಮಟ್ಟದ ‘ಬಹುಮುಖಿ’ ಆಯಾಮಗಳಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಕಷ್ಟವೇ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚಿಂತನಾ ಧಾರೆ ಪ್ರಸ್ತುತವೇ, ಅಲ್ಲವೇ ಅನ್ನಪುದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಬೇಕಿದ್ದ ಈ ನಡೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಇಂದೇಕೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನತ್ತ ನೋಡಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ತಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಕುಶಾಹಲ. ಇದನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕುಶಾಹಲ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಮಾನಾ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಂತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ‘ಜಂಟಿ ಮತ್ತೊಳ್ಳೆತ್ತ’ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿ ‘ಮೀಸಲಾತಿ’ಗೆ ಮಿತಿಯಾದದ್ದು ಒಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು. ‘ಅಸ್ತ್ರೀತರ ಭಾರತ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇಂಥ ರಾಜಕೀಯ ‘ನಷ್ಟೆದ ನೋವೆ ಎದೆ ಹಿಂಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಒಪ್ಪಂದದ ವೇಳೆ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದಲೇ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ‘ಲಾಭ’ದ ಎಳೆ ಹಿಡಿದದ್ದು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೂರ್! ‘ಮೀಸಲಾತಿ’ಯಿಂದಾಗಿ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ‘ಗಣನೀಯ’ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಂಡ ಟಾಗೂರರು ಶಾಲಿನಿಂದ ಮುಖಿಕೊಂಡು ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟಿ ಅತ್ತರಂತೆ!

ಜೈ ಗುರುದೇವೋ!

ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎರಡು ದಶಕಗಳ ನಂತರ ಮಾನಾ ಒಪ್ಪಂದದ
‘ನಷ್ಟ’ ಅಕ್ಷರಸ್ಥ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ‘ಲಾಭ’ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ಕೊನೆಯಾಗಿದ್ದರ ಪ್ರಜಾಹೀನತೆ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅಳುವಂತೆ
ಮಾಡಿತೆಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯ.

ಅಂಬೇಧ್ಯರರನ್ನು ಕಂಗಡಿಸಿದ್ದು ‘ಮಧುಮೇಹ’ ಎಂಬುದು ಭೌತಿ
ಕ ನಿಜವಾದರೂ ಅವರ ಅಂತರಂಗ ಜೂರು ಜೂರಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಜೂರು
ಮಾಡಿದವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು! ವಾರಸುದಾರಿಕೆ,
ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಕಚ್ಚಟ ಅಥವಾ ಪೈಮೋಣಿ, ಸೃಷ್ಟಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರ
ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಒಡೆದು ಜೂರಾಗಿಸಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ
ತಾವು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗದ
ಯಾತನೆ ಒಂದೆಡೆ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸರಿ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಗಬೇಕಿದ್ದ ‘ನಡೆಯನ್ನು
ಮರೆತ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ‘ಬೌದ್ಧಿಕ ದಾರಿದ್ರ್ಯ’ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ; ಕದಡಿದ ಕುಟುಂಬ
ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಅಂಬೇಧ್ಯರ ಸುರಿಸಿದ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿ
ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಡಿ ಪುಡಿ ಅನುಯಾಯಿಯೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂದಲ್ಲ, ನಾಳೆ... ಆ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ... ಆದುದರಿಂದಲೇ
ನಾವು ಅಂಬೇಧ್ಯರ ಜಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತೆಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ
ನಾವೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಬೇಧ್ಯರರ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ? ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು?
ಈ ಹೊತ್ತು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ಹಿಂದಿನ ಇರಾದೆಗಳೇನು? ಅವು ಅವರ
ಜಿಂತನೆಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಂತಿವೆಯೇ? ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ದರ್ದ್ವ ನೆಲೆಯತ್ತೆ
ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ? ಹೀಗೆಲೂ ಯೋಚಿಸಲೇಬೇಗಾಗುತ್ತೆ. ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ
ಜಿಗುಪ್ಪೆಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಉತ್ತನ್ನವೂ ಇದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಜಿಂತನೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಏಳುವ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಂಬೇಧ್ಯರ್
ಅಂದರೆ ಏನು? ಮತ್ತು ಯಾರು?

ಅಂಬೇಧ್ಯರ ಅಸ್ವಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಿತ ಜಾತಿಗಳ ವಿಮೋಚಕ.
ಕುಲಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕುಲಪುರುಷ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಶಾಮಹ,
ರಾಜಕೀಯ ವಿಜಾಪು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ತನನಕಾರ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ
ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹೋದರತೆಗಳ ಮಾನವ ಫನತೆ

ತೋರಿದ ಮಹಾನ ಮಾನವತಾವಾದಿ. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟಗಳ ನೇತಾರ್. ಧರ್ಮ, ಸಂವಿಧಾನಗಳ ಮರು ಸಂಸ್ಥಾಪಕ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಈ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗಬಲ್ಲದು. ಬಹುಶಃ ಭಾರತೀಯ ಜಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಈ ಮಟ್ಟದ ‘ಬಹುಮಾಲಿ’ ಆಯಾಮಗಳಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಕಿಷ್ಣವನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಕಷ್ಟವೇ.

ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಕಾಂಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ದೇವಿಪ್ರಸಾದ್ ಚಟ್ಟೇಂಪಾಧ್ಯಾಯ, ಡಿ.ಡಿ. ಕೋಸಾಂಬಿ, ರಾಹುಲ ಸಾಂಕೃತ್ಯಾಯನ, ಅನಂದ ಕುಮಾರ್ ಸಾಮಿ ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟು ತಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಜಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ‘ಪಾದ’ ತೋರಬಹುದಾದ ‘ದೀಪ’ವೆಂದರೆ ಅದು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಒಬ್ಬರೇ.

ಈ ‘ದೀಪ’ವನ್ನು ‘ಬುಡ್ಡಿದೀಪ’ವನ್ನಷ್ಟೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಈ ನೆಲದ ನಿರ್ಗತಿಕ ನೆಲೆಗೆ ಒಯ್ಯುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಜಿಂತನೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬಾಬ್ರರೂ ಅವರವರದ್ದೇ ಆದ ಅಂಬೇಢ್ರ್‌ರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಅಂಬೇಢ್ರ್!

ಈ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಿದ್ದರು? ಯಾಕೆ ಜರಿತ್ತೇಯ ಮುಸುಕು ಇವರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನೆಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಈ ದೇಶದ ‘ವಿದ್ರೋಹ’ ರಾಜಕಾರಣದ ‘ಫಾತುಕೆನ’ ಅರಿವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ವಿದ್ರೋಹದಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಯಾರು ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಆ ಜನಾಂಗ ಅಥವಾ ಅಂದು ಅಂಬೇಢ್ರ್‌ರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ನಂತರದ ನೇತಾರರೂ ಆದ ಅವರ ಮುಂದು ವರಿದ ಹೀಳಿಗೆಯಾಗಿ ‘ಅಂಬೇಢ್ರ್‌ವಾದಿ’ಗಳಿಂದ ಇಂದು ಯಾರು ಯಾರು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅವರು ಪರಂಪರೆಯಂತೆ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಜಿಂತನೆಗಳ ‘ವಿದ್ರೋಹ’ಕ್ಷಷ್ಟೇ ಮಿತಿಯಾಗಿರುವ ‘ಬೌದ್ಧಿಕ ದಾರಿದ್ರ್ಯ’ದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಸಂಭವಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಯ ತುಳುಕುಗಳೇ (ಈ ಅಂಬೇಢ್ರ್‌ರೊತ್ತರ ದಲಿತ ರಾಜಕಾರಣದ ನಡೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ) ನನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಮಷ್ಟಿಕೆ ರಿಸಬಲ್ಲವು.

ಮುಂಬ್ಯೆಯ ‘ರಮಾಬಾಯಿ’ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ‘ಕೋಮುವಾದಿ’(ಬಿಜೆಪಿ) ಪ್ರಕ್ಕವನ್ನು ಪ್ರತಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ನಿದರ್ಶನ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಬರೆದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ

ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಕ್ಷಪೂರ್ಂದು... ಮೋದಿಯವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ತಕರಾರಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮನ್ಮಹಣೆ ಅಂದು ಮೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಪಕ್ಷದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ಅಶ್ವಂತ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅಲೈಂಂಡ್ 'ನೀಲಿ' ಬಣ್ಣದ 'ವಸ್ತು'ಪೂರ್ಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮೋದಿಯವರು ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತ್ತಾರೆ. ಅದು ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಕೇಸರಿ' ಬಣ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಹಾ! ವಾಟ್ ಎ ಸ್ಪೃಹಿಲರ್ ಜಾದೂ....ಪಿ ಸಿ ಸರಕಾರ್ ಸೆ ಬಿ ನಯೀ ಹೋತ ಹ್ಯೆ! ಆ ಸ್ಪಷ್ಟೋಣಿತ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ವಾದಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಬಣ್ಣಗಳ ತಲಸ್ಸರ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಯೇ 'ನೀಲಿ'ಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಾರದಿರುವುದೇ 'ಫಾತುಕತನ್'ದ ಪ್ರತಿಫಲ! ಈ ವರ್ತಮಾನದ ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನೋ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನೋ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಯಾರಿಗೆ? ಇವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕಣ್ಣೆದುರಿನದ್ದು. ಇದು 'ದಲಿತ ಬಣ್ಣ'ಗಳು ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಸ್ ಬಲೂನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ತಡೆಯಲಾರದೆ ನನಗೆ ನಾನೇ ಬರೆದುಕೊಂಡ 'ಬುಡ್ಡಿದೀಪ'-ಡ್ರೆರಿ ಪುಟ ಇಲ್ಲಿದೆ....

ತೆಗೆ ತಾಚಾ ಅನ್ನವಂತೆ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ವಾದಿಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವ ಗುಣಾತ್ಮಕ 'ಕೊಡುಗೆ' ವೀಸಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಇದೆ. ಅಂದು ಅಂಬೇಢ್ರ್ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕಥನದ ಆರಂಭವನ್ನು 'ವೈಟಿಂಗ್ ಫಾರ್ ದಿ ವೀಸಾ' ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಹೊತ್ತನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾದ 'ನಾವಿಕ್'ರಾಗ ಹೋರಟಿರುವ ಅಂಬೇಢ್ರ್ ವಾದಿಗಳು ದ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪೇಂದ್ರ, ರಾಧಿಕ ಪಂಡಿತರ ದಂಡಿನಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಎದುರು ವೇದ ಘೋಷಗಳು, ಯಾಗ-ಯಜ್ಞಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕೃತ ಮನ್ಮಹಣೆಯಿಂದ ಕೇವಲ ಸಭಿಕರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹಣ ಮೋಲು ಮಾಡುವ ಬದಲು ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಅಬುಹಾಂ ಲೀಂಕನ್ ಹಜ್ಜೆಗುರುತಗಳನ್ನೂ ಘೂಸ್ನೊನಲ್ಲಿ ವಾಲ್ರೇನನ್ನೂ, ಜೆಗುವಾರನ ಬೋಲಿವಿಯಾ ಯುದ್ಧ, ಇಟಲಿಯ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಯ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನೂ, ವಿಯೆಟ್ನಾಮಿನ ಮಿಡತೆಗಳ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಗೆದ್ದ ಪಾರವನ್ನೂ....

ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಳಿಸಬಾರದು? ಆಗ ಅದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅರಿವಿನ ಪಯಣದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೇನು ಮಾಡುವುದು? ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಎಂಬ ಭಾರತದ 'ಪಾದ' ದೀಪವನ್ನು ಘಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನ್ನು ಅಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ತಾಲೀಮು ನಡೆಸಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಇದರಿಂದಾಗಿಬಹುದಾದ ಭೀಕರ ಭಾರತ, ಅಕರಾಜ-ವಿಕರಾಜ ಭಾರತವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವುದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಬುದ್ಧ ಬಂದು ಕಣ್ಣ ರೆಪ್ಪೆ ಬಿಡಿಸಿದರೂ ಕಾಣಲಾಗಿದಷ್ಟು 'ತಮಂಧ'ದ ಕೇಡು. ಈ ತಮಂಧದ ಕೇಡಿಗೆ ಮತ್ತೆಯೂ ಮೋರೆ ಹೋಗಬೇಕಾದುದ್ದನ್ನು ಈ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಾದಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಕಾರಾತ್ಕ್ರಿ 'ನಖಿರಾ' ಎಂದೇ ಕುಖ್ಯಾತಗೊಂಡಿರುವ ನಾನು ನನ್ನ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನ ಬಾಲಂಗೋಚಿ ಬರೆಹವನ್ನು ಗಾಳಿಪಟಗಳ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ದಿಂಡಿರ್ ಎಂಟ್ರೀ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಾಸ್ ಬಲೂನ್‌ಗಳ ಕೊಸಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಅದು ಹೀಗಿದೆ:

'ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಕಣ್ಣ ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು-ಮುಂದೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಈ ದೇಶದ ಚೌಧೂರ್ಯಕೆಯ ಒಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚದಾಗಿದೆ. ನಾನೆಂತೂ ಸಾರಾಸರಿಗಾಗಿ ಭಾರತಮಾತೆ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಡಿದಿರುವ ಗುಪ್ತ ರೋಗವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಏಕೈಕ ಮಸೂರವೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಎಂದು ನಂಬಿರುವವನು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತಮಾತೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆಕೆಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಆಕೆಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ನಮ್ಮೆ ಗುಪ್ತರೋಗವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮಸೂರ ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಾಗಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಪ್ರೇಂಚ್ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನೊಬ್ಬಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಎಂದರೆ ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಟನ್ ಗಟ್ಟಲೆ ಚೌಧೂರ್ಯಕೆಯ ಲದ್ದಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ 'ರದ್ದಿ' ಚೌಧೂರ್ಯಕ ಶಾಲೆಗಳ ಹಿಮಾಲಯದ ಎತ್ತರದ 'ಹುಸಿ'ಗೆ ಈ ಒಂದು ದಿಟ್ಟ ನುಡಿ ಆ ಹಿಮಾಲಯವನ್ನೇ ಕಮ್ಮು ಬಂದಂತೆ ಕುರುಹಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಉಳಿದ್ದು ಅವರ ಉಕ್ತಿ.

'ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ 'ನುಡಿ'ಗೇನೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತಂದವರು' ಎಂಬುದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ 'ನುಡಿ'ಕೇಳಿದಂತೆ 'ನುಡಿ'ಯದಂತೆ ಬಹಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದರೂ.... ಅಳ್ಳಕರ ಮುಟ್ಟಿದ ವರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ 'ವ್ಯಾಸ'ನಿಗಿಂತಲೂ

ಪೂರ್ವ ವ್ಯಾಸರು. ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಘುಲೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್‌ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬುದ್ಧಿ ಮಾರ್ಗಪ್ರಜ್ಞರು. ಮಾರ್ಗಪ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಕಾಲ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಅಥವಾ ಅಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಅಂಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕಾಲದ ಹಂಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವರೆ ಮೇಲಿನ ನೀರ ಬಿಂದು ಎಂದರೆ ಇದೇ ಇರಬಹುದೇನೋ?

ಭಾರತದ ಇಂಥ ಬೆಳಕು ಕೆಣಿಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿದ್ದು ಯಾವಾಗ ಅವರ ಸಮೀಕರಣದ ನಂತರದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ತಂತಾನೆ ಆದ ಅರಿವಿನಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ತಮ್ಮಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ್ದರಿಂದ. ಅನಂತರ ಸಂಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳಲು ಏ.ಪಿ. ಸಿಂಗ್ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ವಾಲ್ಯೇಚಿ ರಾಮಾಯಣ ‘ಬೇಡ’ ರಚಿತವೆಂದು ಮಾಡಿದದೆ ತುಳಸಿ ರಾಮಾಯಣ ಇಡುವ ಮನಸ್ಸಗಳಿಗೆ ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್‌ರ ವೈಚಾರಿಕ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ ಸರ್ವಥಾ ಸಮೃತವಾಗಲಾರದು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ದೇವನೂರು ಮಹದೇವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪ್ರತಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭನವೇ ಸಾಫ್.

ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವನೂರು ಮಣಿಪಾಲ ಪ್ರಸಂಗ ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್‌ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಬೆಸೆದು ನೋಡಿದ ಪರಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನೂ ಕರಗಿಸಿ, ಕಣ್ಣಿಂಬಿನಲ್ಲಿ ಹನಿಗೂಡಿ ನಿಲ್ಲವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತೇಂತೆ. ಅಂಥ ಹೊತ್ತು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಅಣಿಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಹೊರ ಬಿತ್ತಂತೆ.

‘ನನಗೆ ಇಡುವರೆಗೂ ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್ ಅಂದೈ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರಿ ಕಿರಿ ಇತ್ತು .. ಬಳ್ಳಾಗ್ಯ.. ಬಳ್ಳಾಗ್ಯ..’ ಈ ಕಿರಿ ಕಿರಿ ಪದ ನನ್ನನ್ನು ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಕಿರಿ ಕಿರಿಯಾಗುವಂಥದ್ದೇನಿತ್ತೋ ಅಥವಾ ಇದೆಯೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ, ದೇವನೂರು ಕೂಡ ಯಾಕೆಂದು ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಕೇಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಅದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ, ಕಿರಿ ಕಿರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಖಂಡಿತ ಅದು ಯಾಕೆಂದು ನಾವು ಅಥವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇಂಥ ಕಿರಿಕಿರಿ ಇರುವುದು ಅದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದಿರುವ ಸರಣಿ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಅಥವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಂತಹ ಮಾರ್ಗಪ್ರಜ್ಞ

ಇಗೂ ಕಿರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಈ ದೇಶಕ್ಕಿರುವ ಮನೋರೋಗದ ಲಕ್ಷಣ ಎಂದೇ ಅಧ್ಯ್ಯಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಎಂಥ ದೌಭಾಗ್ಯ.

ಇನ್ನು ಕಣಿ ಗಾಯವನರಿಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು ಅಂಬೇಷ್ಟರನ್ನು 'ಪಷಿಂಗ್ ಫಾಲ್ಸ್ ಗಾಡ್' ಎಂದು ಬರೆದವರು, ಸದಾ ಕಾಲ ಅವರ 'ನಡೆ'ಗೆ ಕಾಲ್ಪೂಡಕಾದವರು, 'ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್'ನ್ನು ಹಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ಹಾವು ಮಾಡಿದ ಹಾವಾಡಿಗರು ಇಂದೇಕೆ ಹೊಸ ಮಂಗಿ ಉದ್ದತ್ತಿರುವುದು. ಅಂತೆಯೇ ಆಳುವ ವರ್ಗದ 'ಮೆದು ಕೇಸರಿ'ಗಳು ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲಿಂ ಸಾಫನೆಗೆ ನಾಮಕರಣಕ್ಕಷ್ಟೇ ಮೈಲ್ತಾಫಿಸುವುದು.

ಭಾರತ ದೇಶ ಅಂಬೇಷ್ಟರನ್ನು 'ರಾಂಗ್ ಶೋ ಕೇಸಿಂಗ್'ಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ವಾದಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಮೂಲಿಂಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರನೇಡಿಕರಣಕ್ಕೆ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇಕೆ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಕೆಟ್ಟಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲಾಗಿರುವ ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ತಂತಾನೇ ಇಂಥ ಪಂಜರಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ತಂತಾನೆ ಒಡಕೊಂಡು ಹರಿವ ಗಂಗೆಯಾಗಿ ಈ ನೆಲದುದ್ದ ನೆಲದಗಲ ಹರಿಯಬಲ್ಲದು, ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಎಂದರೆ ಗಂಗೆ, ಜ್ಞಾನ ಗಂಗೆ! ನ್ಯಾಯ ಗಂಗೆ!

ಗ್ಯಾಸ್ ಬಲೂನ್ ಗೀತಾ ವಸ್ತ್ರ ಭಗವದ್ಗೀತಾ..

ಅದ್ವಾವ ಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ದಲಿತ ಬಣ ನಾಯಕರು ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಬಣಗಳು ಬಂದಾಗಲೆಂದು ಗ್ಯಾಸ್ ಬಲೂನುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಶುಭ ಸಮಾರಂಭವೊಂದನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರೋ ಆ ಗಳಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಅವರು ಹಾರಿಸಿದ ಗ್ಯಾಸ್ ಬಲೂನ್‌ಗಳು ಬಂದು ನನ್ನ ಮಿದುಳಲ್ಲಿ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಹಾರಾಟ ನಡೆಸಿವೆ.

ಅವರು ಆ ಗ್ಯಾಸ್ ಬಲೂನುಗಳಿಗೆ ಹೈದ್ರೋಜನ್‌ನ್ನೋ, ಹೀಲಿಯನ್‌ನ್ನೋ, ಮಿಥೇನೋ ಏನೋ ಒಂದು ಅನಿಲ ತುಂಬಿಸಿರಬೇಕು. ಗ್ಯಾಸ್‌ಗೂ ದಲಿತರಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಂದರೆ ದಲಿತರನ್ನು ಈ ಭಾರತ ಸರ್ಗಣಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಗೋಬರ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಓಕೆ, ಮಿಕ್ಕ ಗ್ಯಾಸ್‌ಗಳು ಯಾಕೆ? ಹೀಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆಯ ಗ್ಯಾಸ್‌ಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ ದಲಿತ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಏನು ಲಾಭವಿದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ, ಆದರ ತಯಾರಿಕರಿಗಂತೂ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ.

ಹೀಗೆಂದರೆ ದಲಿತ ಬಣಗಳ ಸಂಶ್ಯಾವಾರು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಣಗಳಿವೆ. ಈ ಬಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವರೆಗೆ ಮೊದಲ ಸಾಲಿನ

ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತು ಅಂದುಕೊಂಡರೆ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ 300. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಹಂತದ ನಾಯಕತ್ವ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟದ್ದು. ಏದು ಜನ ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಗಳು ಅಂದುಕೊಂಡರೆ ಮೂವತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ 1,500. ತಾಲ್ಲೂಕು / ಹೋಬಳಿ ಅಂದಾಜು 10 ಸಾವಿರ ಜನರಂತು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ಬಣದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳ ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 12 ಸಾವಿರ ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಒಂದು ಬಣದ್ದು ಇಷ್ಟಾದರೆ ಇನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಳಗಳದ್ದು ಅಂದಾಜು ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಮುಟ್ಟಿಬಹುದು.

ಒಂದು ವ್ಯೇಲ್ಡ್ ಗೆನ್! ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರೂ ತಮ್ಮ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಸ್ ಬಲೂನ್ ಹಾರಿಸಿ ಉದ್ದೃಟಿಸುವ ಮಾದರಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಯೂ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಹತ್ತಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ತನ್ನ ನಾಯಕತ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ. ಆಗ ಈ ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಬಲೂನ್‌ಗಳನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ ಗುಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬರುವ ಮೊತ್ತ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಸಿಗೂ ಗ್ರಾಸ್ ಬಲೂನ್‌ಗಳಿಗೂ ಗ್ರಾಸ್ ಲೈನ್‌ಗಳಿಗೂ ಮಸ್ತ ಲಿಂಕಿದೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಹೌದು ಸಾಮಾಜಿಕಶಾಂಕಿ ಸ್ವೇತಾನ ನೆಡದು ಬರುವುದು ಹೀಗೆ.

ಅವನು ಕಾಡು, ಮರಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಬರಬಲ್ಲ. ಅಂದೊಂದೇ ಲಾಭಕ್ಕಿರುವ ರಾಜಮಾರ್ಗ ಎಂದಾದಲ್ಲಿ... ಆದುದರಿಂದ ಬಲೂನುಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಸ್‌ನ್ನು ತುಂಬೋಣಿ! ನೀಲಾಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆಸಿ ಬಿಡೋಣಿ! ಲೆಗಿಸಿಗಳಾಗೋಣ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ದಲಿತ ನಾಯಕರ ಉದಾತ್ತ ಧೈಯರವನ್ನು ಗೌರವಿಸೋಣ. ಆದರೆ, ‘ಬುರುಡೆಗೆ ಗ್ರಾಸ್ ಬಿಡ್ತಾನೆ ಅನ್ನವ ಕುಹಕಾರ್ಥವೂ ಇದೆಯೆಲ್ಲಾ!?’ ಆದುದ ರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದ ದಲಿತ ಅಸ್ತಿತ್ವ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೂ ಗ್ರಾಸ್ ಬಲೂನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾರಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಸ್ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಪತ್ರಗಳ ಉನ್ನತಾಭಾಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಗ್ರಾಸ್ ಆಧಾರಿತ ಪತ್ರಗಳು ದಿ ವೇಜಸ್ ಆಫ್ ಥಿಯರ್, ಗ್ರಾಸ್ ಚೆಂಬರ್ಸ್ (ಟಿಟ್ಲರ್) ಅರೋಂಡ್ ದಿ ವಲ್ಲ್ಯೂ ಇನ್ ಹಾಟ್ ಬಲೂನ್.

ಜೈ ಬೀಮ್ !

ಜೈ ರಾಮ್ !

ಹಿಂದೂ ಕೋ ರಾಮ್ ರಾಮ್!

ಮುಸಲ್ಲಾನ್ ಕೋ ಸಲಾಂ ಸಲಾಂ!